

nyeiket. Ez a visszatérés azonban nem lehetséges. „Ők vissza sosem jönnek, / Én bizton elmegyek.” – írja Horváth Imre.

Örök életről alkotott képünk egyetlen támpontja tehát – egyelőre – a hit marad. A hit talapzatán állva mondtam húsvét előtt néhány nappal egy feltámadásban hívó testvéremnek: nem az a fontos, hogy Jézus feltámadt vagy örökéletet nyert, hanem az, hogy Ő él! Él, és hitével, szeretetével, példájával, igéjével Istenbe vetett hitre és szeretetre tanít, és az ebben való hit földi keresztútjaink után, a keserű poharú halálból, a béke és nyugalomfényű életbe vezet. Ámen.

HALOTT ÉLŐK ÉS ÉLŐ HALOTTAK

Lk 24, 1 – 6a

Húsvét sokak hitében a feltámadás ünnepe. Sokan hiszik és hirdetik, hogy Jézus valóban testileg is életre kelt, feltámadt, s kijött kőszírjából. Ezért találták azt üresen a hét első napján – a mai vasárnapnak megfelelő napon – odaigyekvő és érkező asszonyok, ahogyan a bibliai leírásban olvashattuk. Akiknek aztán angyalok hirdették nagy örömként: „Mit keressetek a holtak között az élőt? Nincs itt, hanem feltámadt”.

Az idézett leírást szó szerint elfogadókra tekintve Jézussal mondjuk: Legyen nekik hitük szerint. Azonban minket, unitáriusokat, nem nyugtat meg e hit, mert ellenkezik az értelemmel, de Isten és az élet örök törvényével is. Mi nem keressük a holtak között az élőt, a halottaiból feltámadottat, hanem az élők között tartjuk számon és keressük Jézust, a halhatatlant. Valljuk a szép húsvéti énekkel: „Jézus él örökké, / Igazságunkra, / Utat tárt a mennyországba, / Örök igazságra” /134. ének/. Valljuk, hogy Jézus él örökké: üdvösségünkre, boldogságunkra, szabadságunkra, vigasságunkra, megváltásunkra. Él Ő, drága lelke: halhatatlan evangéliumában, tanításaiban, tetteiben, életét csodák dicsfényével övező emlékekben, hagyományokban, az eszméi megingathatatlan köszikláján álló, kétévezredes Keresztény Anyaszentegyházban, érte mindenkor rajongó, Őt Golgotáig követő emberek szívében, s él az örökké élő Istenben. A történelem folyamán mégis sokan keresték Jézust a holtak között, s görcsös igyekezettel testét feltámasztani, lelkét, szellemét pedig megölni, elpusztítani akarták.

Jézus testi halottaiból való „feltámasztása” már a 4. században elkezdődött, nagy egyházi gyűléseken, zsinatokon, amelyeken „kitalálták” a szentháromság dogmáját, s Jézust Istennek „kiáltották ki”. Tanítva, hogy Jézus feltámadt, mert Isten volt, s Istennek minden lehetséges. S akik e felfogással ellentétesen a jézusi lélek halhatatlanságáról beszéltek, azokat eretnekként üldözték. Később a megerősödött egyházi hatalom, az Inkvizíció, egyházi

törvényszék segítségével, a testiekben feltámadt Krisztust hirdetve, maga Jézus és Isten nevében próbálta emberek ezreinek elpusztításával megölni az élő jézusi lelket. Ennek a reformáció idején is volt folytatása: a szentháromság dogmájához, a testi feltámadás tanához görcsösen ragaszkodó Kálvin János máglyán megégettette Serveto Mihályt, akit az élő jézusi lélek a szentháromság tanának bírálataira indított.

Bárhogy is igyekeztek: Jézust testileg nekik sem sikerült „feltámasztaniuk”, s megölhették, elpusztíthatták emberek ezreit, az élő jézusi lelket, szellemet nem tudták eltiporni, megsemmisíteni. Beigazolódott Jézus bátorítása: „Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, hiszen a lelkét nem tudják megölni” (Mt 10, 28). S bármily súlyos követ igyekeztek is hengeríteni rá, Jézus mindig kikelt sírjából, lelki értelemben.

Pedig sokan voltak/vannak olyanok is, akik – testileg vagy lelkileg – nem feltámasztani igyekeznek, hanem temetik Jézust, lelki-szellemi értékekkel együtt, gyarlóságuk, közömbösségük, erkölcstelenségük sírjába. Ilyen esetekben kereshetünk és találunk is élők között halottakat: élő halottakat! Igazoláslul álljon itt néhány példa:

Italba, tivornyába, züllésbe öli testét-lelkét sok ember, családapa, míg otthon a gyermekek éheznek, nyomorognak, a hitves roskadozik terhei, társtalansága súlyos keresztje alatt. Élnek ők, és mégis halottak. Halottak családjuk számára.

Hányan vannak, akik éveken keresztül nem lépik át a templom küszöbét, nem veszik ki részüket a terhek hordozásában, az egyház fenntartásában, csak anyakönyvekben, kimutatásokon, papíron tagjai, a valóságban csak a létszámot duzzasztó élő halottai az egyháznak, a templomnak, nyűgei és főls terhei a közösségnek.

Felnöttek és gyermekek keverik az édes magyar anyanyelv zamatos, drága szavait idegen, erőszakosan magyarított és magyartalan kifejezésekkel, vagy egyenesen más – esetünkben a román – nyelv szavaival úgy, hogy már mindennapivá, természetessé válik számukra e beszéd, már nem is sérti a fülüket. Így válnak lassan, de biztosan a nemzet, édes anyanyelv élő halot-taivá.

És hányan élő halottai az erkölcznek, emberségnek, igazságnak, emberi méltóságnak, tékozló fiai és leányai Istennek, eltemetői magukban a jézusi léleknek. Olyanok, akiknek életében soha nem hangzik fel a „meghalt és feltámadott” húsvéti ujjongása. Jézust azonban ők sem tudják eltemetni, mert lelke eltemethetetlen. Ezek és ezek találják meg és hordozzák boldogan megújulni vágyó szívükben, s nyernek általa örök életet, gyarlóságuk sírjából feltámadást.

Gárdonyi Géza, híres írónk egri sírjánál egy nagy kereszt áll síremlék-ként, amelyen ez a felirat olvasható: Csak a teste! S e pár szó arról beszél, hogy nagy íróknak csak a teste lett a síré, az enyészeté, ott csak a testét, haló porait lehet megtalálni. Élő, jézusi lelkét ne ott keresd, mert az halhatatlanul Istennél és drága emlékekben, gyönyörű regényekben és rajongó

szívekben örökké él! E hitünk csendül fel diadalmas húsvéti zsoltárként egyik versében is: „Ne nézzetek rám borzalommal, ha meghalok, / Az a halott a koporsóban – nem én vagyok! / Csak hamu az, eloszló televény, / A láng eltűnt, a láng: az voltam én! // S ha majd a pap a sírnál beszél, / És azután szól: Nos, Isten veled! / Ne le a sírba integessen nekem! / Felfelé nyújtsion búcsúzó kezét”!

Húsvét, az örök élet ünnepén, mi se lefelé, a sírok riasztó mélységébe nézzünk, hanem felfelé, a lélek magasságai felé emeljük tekintetünk. Ne keressük a sírban, a holtak között Jézust, mert nincs ott csak a teste, mert lélekben él, örökké él Ő! E hitben találjunk rá saját lelkünkben is, ott hordozzuk, mint égő és élő lángot boldogan, hogy azok közé soroltassunk majd, akik, Jézussal együtt, ha meghalnak is, élnek. Örökké élnek! Ámen.

A KERESZTÉNYEK NAGY PRÓBATÉTELE

Mt 18,21–35

Február 7-én több száz ember gyűlt össze a budapesti Szent István-bazilikában, hogy együtt imádkozzon az áprilisi országgyűlési választások Isten akarata szerinti megvalósulásáért és a keresztény Magyarországért. Ezzel az eseménnyel vette kezdetét az a kilenc héten át tartó imasorozat, amelyet a hívő emberek egy csoportjának kezdeményezésére hirdettek meg. Az imasorozatra megjelentetett tájékoztató lapon a közelgő országgyűlési választásokat „hazánk, nemzetünk nagy próbatételének” nevezik. Az istenhívő emberek ezen az estén egyebek mellett azért imádkoztak az Úrhoz, hogy akadályozza meg Magyarországon „az istentelen, erkölcstelen, gonosz és nemzetellenes törekvéseket”. Imádságukban súlyos bűnként említették „a vasárnapok semmibevevését, a válásokat, a házasságtöréseket, a természetellenes magatartásokat, a káromkodások sátáni szavát, a magzatölést, a nemzetirtást, az öngyilkosságok sokaságát, valamint a szenvedélyek zabolátlan eluralkodását: az alkohol, a nikotin és kábítószer okozta bűnöket” – olvashattuk a Krónika egyik akkori, szombat-vasárnap számában.

S mindezeket olvasva vagy hallva szomorúan kell beismernünk: bizony sok bűnt, vétket, hibát követünk el mi, magyarok is a tiszta erkölcs, az ember, a nemzet, önmagunk és végeredményben Isten ellen, mert bármilyen bűn – a hívő ember felfogásában – végső soron Isten ellen irányul, szerető, gondviselő Atyánk iránti engedetlenségünk megnyilvánulásaként. Bizony, sokkal tartozunk mi is Istennek!

Szerencsére, irgalmas, megbocsátó Istenünk, Atyánk, van, aki – az őszinte töredelmet, bűnbánatot látva – elnézi vétkeinket, időt adva a megjobbulásra, megtérésre. Nemcsak hétszer, de hetvenszer hétszer is megbo-